

MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIẢNG DẠY MÔN TÂM LÝ HỌC CHO SINH VIÊN NGÀNH LUẬT Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC THÁI BÌNH

NGUYỄN THỊ THUY DƯƠNG - TRẦN THỊ THU HƯƠNG
Trường Đại học Thái Bình

Ngày nhận bài: 05/02/2021; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 18/03/2021; Ngày duyệt đăng: 06/04/2021

ABSTRACT

Industrial Revolution 4.0 has been having a strong impact on all fields and professions, including the education sector. To adapt, survive and development, it is required that industries focus on innovation, take the advantages of the industrial revolution 4.0 to create a rapid and sustainable development step. In that general trend, Thai Binh University has been making comprehensive reform steps in education and training in general and the quality of teaching Psychology for Law students in particular. The article focuses on clarifying some methods to improve the teaching quality of Psychology for Law students at Thai Binh University.

Key words: Teaching quality; Psychology; Law students; Thai Binh University.

Nhân loại đã chứng kiến sự ra đời và những thay đổi to lớn từ ba cuộc cách mạng công nghiệp trước mang lại. Hiện nay, nhân loại đang bước vào cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 bằng các thành tựu của trí tuệ nhân tạo, máy móc tự động và thông minh như: Kết nối vạn vật (Internet of Things), công nghệ sinh học và công nghệ nano... Do đó, mỗi quốc gia, dân tộc cần chuẩn bị kế hoạch, chương trình, đề án cụ thể nhằm tận dụng các thành tựu mà cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 mang lại. Sự tác động của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 diễn ra trong tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó, lĩnh vực giáo dục, đào tạo có những tác động sâu sắc, toàn diện. Vì vậy, ngành giáo dục cần có những giải pháp đồng bộ, tận dụng các thành tựu của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 vào nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo.

Những năm qua, Trường Đại học Thái Bình đã thường xuyên coi trọng công tác đổi mới phương pháp giảng dạy, tập trung đột phá vào nâng cao chất lượng dạy và học, hướng tới phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực người học, với khâu đột phá trong nâng cao chất giáo dục - đào tạo và nghiên cứu khoa học. Nhà trường tập trung vào các hình thức tổ chức dạy học cơ bản, việc ứng dụng khoa học, công nghệ vào quá trình giáo dục - đào tạo được xác định là một khâu quan trọng, luôn được Đảng ủy, Ban Giám hiệu Nhà trường quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, nghiêm túc, chặt chẽ. Trước những tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 tới các lĩnh vực đã và đang đặt ra yêu cầu cao đối với việc đổi mới phương pháp giảng dạy của đội ngũ giảng viên Trường Đại học Thái Bình nói chung và nâng cao chất lượng giảng dạy Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật ở Trường Đại học Thái Bình.

Sinh viên ngành Luật của Trường Đại học Thái Bình cùng với các kiến thức theo chuyên ngành đào tạo, thì môn Tâm lý học có vai trò quan trọng đối với sinh viên, giúp họ hoàn thành tốt công việc sau này. Do đó, việc nâng cao chất lượng giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên chuyên ngành Luật là nội dung quan trọng đòi hỏi cần phải được quan tâm đầu tư, đổi mới đúng mức. Thời gian qua, Nhà trường đã tập trung rèn luyện cho sinh viên phát huy tốt tư duy sáng tạo, năng lực tự học, tự nghiên cứu, khả năng thích nghi với những thách thức, yêu cầu thay đổi liên tục của thực tiễn đặt ra. Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đang đặt ra đối với hoạt động nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo ở Trường Đại học Thái Bình, trong đó trọng tâm là tập trung đột phá trong đổi mới phương pháp giảng dạy. Để tiếp tục nâng cao chất lượng giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên chuyên ngành Luật Trường Đại học Thái Bình, thời gian tới tập trung vào một số phương pháp chủ yếu sau:

Thứ nhất, ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật giúp giảng viên nâng cao tính sáng tạo, linh hoạt trong quá trình giảng dạy

Đây là yêu cầu mang tính khách quan, đồng thời là biện pháp quan trọng để nâng cao chất lượng giảng dạy ở Trường Đại học Thái Bình nói chung và đối với giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật nói riêng. Theo đó,

giảng viên không chỉ bó buộc trong khối lượng kiến thức về môn học hiện có mà còn tích cực, chủ động nghiên cứu, tìm hiểu thêm về những chuyên ngành khác như tin học và học hỏi các kỹ năng sử dụng hình ảnh, âm thanh trong việc thiết kế bài giảng để tăng tính hấp dẫn, trực quan của bài giảng. Ngoài ra, ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật còn giúp giảng viên có khoảng thời gian cần thiết để tương tác, giao lưu cùng sinh viên, lôi kéo sinh viên cùng tham gia tư duy, làm rõ các nội dung bài học. Các hình ảnh, âm thanh được giảng viên sử dụng trong bài giảng trình chiếu sẽ tạo được sự hấp dẫn, hứng thú nhất định cho sinh viên, giúp sinh viên có động lực trong học tập, nghiên cứu, khắc phục tâm lý ngại, sợ học các môn lý luận.

Đồng thời, sử dụng thành thạo công nghệ thông tin trong dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật còn giúp giảng viên có thể chia sẻ bài giảng với đồng nghiệp, cùng nhau thảo luận và nâng cao chất lượng giáo án môn học. Đặc biệt, sinh viên được tiếp cận phương pháp dạy học mới hấp dẫn hơn hẳn phương pháp dạy học truyền thống (đọc-chép). Ngoài ra, sự tương tác giữa giảng viên và sinh viên cũng được cải thiện đáng kể, sinh viên có nhiều cơ hội được thể hiện quan điểm cũng như chính kiến riêng của mình. Điều này không chỉ giúp sinh viên ngày thêm tự tin mà còn tạo điều kiện cho giảng viên hiểu thêm về năng lực, tính cách và mức độ tiếp thu kiến thức của sinh viên, từ đó có những điều chỉnh phù hợp và khoa học về phương pháp giảng dạy.

Thứ hai, kết hợp phương pháp giảng dạy truyền thống với các phương pháp giảng dạy hiện đại trong dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật

Đây là một trong những phương pháp quan trọng góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy ở Trường Đại học Thái Bình nói chung và trong giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật nói riêng. Thực tiễn công tác giảng dạy cho thấy, không có một phương pháp giảng dạy nào vạn năng, mỗi phương pháp giảng dạy đều có những ưu, nhược điểm riêng, người giảng viên phải nắm chắc những ưu, nhược điểm của từng phương pháp, trên cơ sở đó, biết cách vận dụng linh hoạt, sáng tạo ưu điểm của từng phương pháp trong quá trình giảng dạy để đạt hiệu quả cao. Đối với giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật, việc kết hợp một cách linh hoạt, phù hợp giữa phương pháp giảng dạy truyền thống và phương pháp giảng dạy hiện đại sẽ tạo ra sự chuyển biến quan trọng về chất lượng giảng dạy.

Phải nhận định rằng, cho đến nay chưa có một phương pháp giảng dạy hiện đại nào có thể thay thế hoàn toàn phương pháp giảng dạy truyền thống, mặc dù các phương pháp giảng dạy truyền thống cụ thể như thuyết trình còn tồn tại nhiều hạn chế như: Không khuyến khích được tính chủ động của người học, người học muốn học tốt phải lắng nghe, cố ghi chép, cố nhớ kiến thức thay vì sáng tạo trong quá trình học tập. Để khắc phục những mặt hạn chế nêu trên, cần thiết phải có sự kết hợp giữa các phương pháp truyền thống và hiện đại với nhau, cụ thể như: kết hợp giữa phương pháp thuyết trình với phương pháp

làm việc nhóm, giữa phương pháp thuyết trình với phương pháp sử dụng tình huống, giữa phương pháp thuyết trình với phương pháp thực tập... Trong quá trình giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật, giảng viên cần chú trọng sử dụng các phương pháp dạy học tích cực nhằm lôi kéo sinh viên tham gia vào quá trình học tập, chiếm lĩnh kiến thức. Các kiến thức về tâm lý học hoàn toàn được thể hiện trực quan thông qua hệ thống trình chiếu bằng các video ngắn để sinh viên tiện theo dõi.

Thứ ba, đổi mới mạnh mẽ nội dung, chương trình và phương pháp dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật

Nội dung, chương trình dạy học môn Tâm lý học cho sinh viên ở Trường Đại học Thái Bình những năm qua đã được quan tâm đổi mới mạnh mẽ, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục, đào tạo của Nhà trường. Thời gian tới, để nâng cao chất lượng giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật, Nhà trường cần tiếp tục đổi mới toàn diện triển khai theo hướng mở, cho phép cập nhật thường xuyên về kiến thức tâm lý học trong nước và ngoài nước. Đồng thời, nghiên cứu việc sử dụng giáo trình, học liệu nước ngoài về bồi dưỡng, trang bị kiến thức, tình huống tâm lý toàn diện nhằm mở mang sự hiểu biết cho sinh viên. Đổi mới nội dung giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật phải gắn chặt với yêu cầu thực tiễn của ngành nghề mà sinh viên đang theo đuổi, phục vụ thiết thực cho công việc sau khi ra trường. Đặc biệt, giảng viên cần tích cực sử dụng đa dạng các phương pháp dạy học theo nguyên tắc "lấy người học là trung tâm", giảm tải tối đa thời gian giảng trên lớp để người học có thời gian tự học, tự nghiên cứu. Chương trình giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật phải được biên soạn theo hướng tinh gọn, tập trung vào những nội dung trọng tâm, phục vụ thiết thực cho công việc, nghề nghiệp của sinh viên sau này. Ngoài ra, chủ động hoàn thiện các quy định, quy chế, hướng dẫn đối với các hoạt động giảng dạy trong điều kiện bùng nổ phát triển trí thức, ứng dụng công nghệ kỹ thuật vào công tác giáo dục tại Nhà trường nói chung và trong giảng dạy môn Tâm lý học nói riêng.

Thứ tư, tăng cường các hoạt động nghiên cứu khoa học, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 có phạm vi tác động, ảnh hưởng toàn cầu, đối với công tác giáo dục thì ứng dụng khoa học công nghệ là vấn đề tất yếu khách quan. Hoạt động nghiên cứu khoa học là một trong hai nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của các cơ sở giáo dục, trong đó có Trường Đại học Thái Bình. Để nâng cao chất lượng giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật Trường Đại học Thái Bình hiện nay, cần đẩy mạnh các hoạt động nghiên cứu khoa học tập trung vào các biện pháp nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu biên soạn hệ thống giáo trình, tài liệu phục vụ cho hoạt động học tập, giảng dạy của sinh viên và giảng viên... Thực tiễn cũng chứng minh, ứng dụng kết quả nghiên cứu khoa học trong giảng dạy luôn là một giải pháp quan trọng trong nâng cao chất lượng đào tạo. Trước sự tác động mạnh mẽ, sâu rộng của cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi chất lượng đội ngũ giảng viên của Trường Đại học Thái Bình phải không ngừng được nâng cao về mọi mặt, các phương pháp dạy học phải được đổi mới theo chiều hướng khoa học, hiện đại hơn. Đội ngũ giảng viên của Nhà trường phải thường xuyên được kiện toàn về số lượng và chất lượng, không ngừng nâng cao trình độ tri tuệ, nâng cao chất lượng giảng dạy và khả năng nghiên cứu khoa học, đáp ứng yêu cầu giáo dục, đào tạo trong tình hình mới. Do đó, Nhà trường cần chú trọng đẩy mạnh các hoạt động nghiên cứu khoa học trong đội ngũ giảng viên, xây dựng đội ngũ các nhà nghiên cứu đảm bảo chất lượng, có cơ chế, chính sách phù hợp để khích lệ, động viên đội ngũ giảng viên tích cực nghiên cứu, vận dụng những thành quả nghiên cứu vào nâng cao chất lượng giảng dạy các nội dung môn học nói chung và đổi mới môn Tâm lý học cho sinh viên ngành Luật nói riêng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Như Nguyệt (2019), Đổi mới phương pháp giảng dạy tâm lý học tối phạm cho học viên, chuyên đề. Học viện Cảnh sát nhân dân, số ra ngày 28/8/2019.
- [2] Phan Huy Hùng (2019), Một số vấn đề đổi mới giảng dạy môn Tâm lý học đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục, đào tạo ở Học viện Chính trị hiện nay, Học viện Chính trị, số ra ngày 05/9/2019.
- [3] Lê Hữu Anh (2018), Một số vấn đề đổi mới phương pháp giảng dạy của Bộ môn Tâm lý đáp ứng yêu cầu giáo dục trong Công an nhân dân, Học viện Cảnh sát nhân dân, số ra ngày 07/5/2018.

MỘT SỐ NỘI DUNG...

(Tiếp theo trang 69)

có thể là sự việc, hiện tượng diễn ra trong cuộc sống hằng ngày của địa phương như ô nhiễm môi trường, an toàn giao thông, tâm gương người tốt việc tốt... Tuy nhiên HS vẫn có thể viết về nơi di tích lịch sử - văn hoá, nhất là những nơi có di tích nổi tiếng hằng năm mở lễ hội lớn, kéo dài, đồng thời cũng là địa điểm du lịch tâm linh như chùa Keo (Vũ Thư), đền Trần, đền Tiên La, khu lưu niệm Lê Quý Đôn (Hưng Hà), đền A Sào - Bến Tượng (Quỳnh Phụ)... HS viết bài văn nghị luận về các vấn đề này sinh từ thực tiễn gắn với di tích như việc bảo tồn, trùng tu di tích; ý thức tìm hiểu, bảo vệ, giữ gìn và giới thiệu di tích; việc tổ chức lễ hội và ý thức tham gia lễ hội, tham quan của người dân tại di tích; vấn đề tín ngưỡng và tâm linh tại di tích...

Hơn nữa, GV có thể tích hợp nội dung Ngữ văn địa phương gắn với các di tích lịch sử - văn hoá trong dạy học các kiểu văn bản theo phương thức biểu đạt khác. Dạy học văn bản tự sự trong chương trình *Ngữ văn 6, tập một* tích hợp với truyện dân gian, tương ứng với phần văn học dân gian địa phương Thái Bình như đọc hiểu văn bản *Sự tích đền Tiên La* và đọc thêm các truyện dân gian khác như *Bà Chúa Bèo*, *Bà Tô nghề bành cày*, *Bà Chúa Muối*, *Nga Hoàng công chúa*... GV có thể sử dụng ngữ liệu trong truyện dân gian Thái Bình, đặc biệt là các truyền thuyết gắn với di tích lịch sử - văn hoá để liên hệ bài học với thực tiễn và thu hút HS, tạo hứng thú học tập cho HS. Trong bài *Luyện nói kể chuyện* ở sách *Ngữ văn 6*, GV có thể cho HS đọc rồi kể chuyện về các truyền thuyết Thái Bình gắn với di tích lịch sử - văn hoá ở địa phương. Dạy học văn miêu tả ở chương trình *Ngữ văn 6, tập hai*, GV lồng ghép nội dung của địa phương gắn với các di tích lịch sử - văn hoá bằng cách cho HS tìm hiểu, tham quan để quan sát, tương tự và viết bài văn tả cảnh về các khu di tích. Với bài *Luyện nói*, GV cho HS tả lại bằng lời nói về khung cảnh khu di tích và nhân vật gắn với di tích của địa phương hoặc di tích HS yêu thích, đã từng đến tham quan. Dạy học văn bản biểu cảm trong chương trình *Ngữ văn 7, tập một*, GV có thể lồng ghép nội dung về các di tích lịch sử - văn hoá tại địa phương bằng các ngữ liệu và cho HS luyện tập, thực hành viết, nói lên tình cảm, cảm xúc, suy nghĩ của HS về các di tích.

C. KẾT LUẬN

Những nội dung dạy học Ngữ văn địa phương gắn với di tích lịch sử - văn hoá ở Thái Bình được xây dựng theo phân phối chương trình môn Ngữ văn của Sở GDĐT Thái Bình và bổ sung thêm một số nội dung trong các phần Văn học, Tiếng Việt, Tập làm văn. Đây là xu hướng dạy học gắn với thực tiễn và tạo hứng thú học tập cho HS trong chương trình Ngữ văn địa phương. Qua các bài học, HS được tăng cường sự hiểu biết về di tích; thêm yêu quý quê hương, đất nước; tự hào về truyền thống lịch sử, văn hoá của quê hương; kính trọng, ngưỡng mộ tài năng, đức độ của các danh nhân; có ý thức trách nhiệm bảo tồn và giới thiệu di tích của quê hương. Những nội dung này định hướng cho GV và HS THCS ở Thái Bình xây dựng và tổ chức thực hiện các bài học Ngữ văn địa phương qua di tích lịch sử - văn hoá.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013), Hướng dẫn sử dụng di sản văn hoá trong dạy học ở trường phổ thông, trung tâm GDTX, số 73/HD-BGDĐT-BVHTTDL ngày 16/01/2013.
- [2] Trần Đình Chung, Nguyễn Thị Hải, Phạm Đức Phiệt (Chủ biên, 2012), Hướng dẫn học Ngữ văn địa phương Thái Bình, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [3] Trần Đình Chung, Nguyễn Thị Hải, Vũ Thị Lan (Chủ biên, 2012), Hướng dẫn dạy Ngữ văn địa phương Thái Bình, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [4] Sở Giáo dục và Đào tạo Thái Bình (2011), Phân phối chương trình Trung học cơ sở, môn Ngữ văn.
- [5] Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam (2013), Luật Di sản văn hoá, Công báo/ Số 463 + 464/ Ngày 08-8-2013, Văn bản hợp nhất.